

TERÖRİZMİN FİNANSMANININ ÖNLENMESİ HAKKINDA KANUN ÜZERİNE

Uzun zamandır tartışılan 6415 Sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun 16.02.2013 tarihli resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe girdi. Bu çalışmada, kanunun amacı, kapsam ve sınırları ile uygulamada meydana getirebileceği sorunlar üzerinde durulmuştur.

1. Kanunun Amacı:

Bu kanun ile terör ve terörizmin finansmanı ile etkin mücadele edilmesi kapsamında; 1999 tarihli Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşmenin ve Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin bu Kanun kapsamındaki terör ve terörizmin finansmanı ile mücadeleye ilişkin kararlarının uygulanması ile terörizmin finansmanı suçunun düzenlenmesi ve terörizmin finansmanının önlenmesi amacıyla malvarlığının dondurulmasına ilişkin usul ve esasların belirlenmesi amacıyla hazırlanmıştır (*TFÖK md.1*).

Terör suçlarının engellenebilmesi için bu suçların işlenmesinde ihtiyaç duyulan maddi kaynakların ortadan kaldırılması gereklidir. Terör örgütlerine sağlanan maddi kaynakların kesintiye uğratılması bu suçların işlenmesinin önüne geçilmesinde şüphesiz önem taşımaktadır. Ancak bu amaç ile alınan tedbir ve denetim mekanizmalarının hukuka uygun dizayn edilmiş olması, alınan kararların da yasama ve yürütmeden ayrı biçimde yargı kararları olması, bu kararlara karşı başvurulabilecek hukuki yolların tesis edilmiş olması gerekmektedir.

2. Kanunda Yasaklanan ve Suç Teşkil Eden Fiiller

Bu kanun ile sınırlı sayıda sayılmış olan fiillerin gerçekleştirilmesi amacıyla fon sağlanması veya toplanması yasaklanmıştır. Bu fiiller;

- a. Bir halkı korkutmak veya sindirmek ya da bir hükümeti veya uluslararası kuruluşu herhangi bir eylemi gerçekleştirmeye veya gerçekleştirmekten kaçınmaya zorlamak amacıyla, kasten öldürme veya ağır yaralama fiilleri,
- b. 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında terör suçu olarak kabul edilen fiiller,
- c. Türkiye'nin taraf olduğu;
  - aa. Uçakların Kanun Dışı Yollarla Ele Geçirilmesinin Önlenmesi Hakkında Sözleşme,
  - bb. Sivil Havacılığın Güvenliğine Karşı Kanun Dışı Eylemlerin Önlenmesine İlişkin Sözleşme,
  - cc. Diploması Ajanları da Dahil Olmak Üzere Uluslararası Korunmaya Sahip Kişilere Karşı İşlenen Suçların Önlenmesi ve Cezalandırılmasına Dair Sözleşme,
  - dd. Rehine Alınmasına Karşı Uluslararası Sözleşme,

ee. Nükleer Maddelerin Fiziksel Korunması Hakkında Sözleşmede,

ff. Sivil Havacılığın Güvenliğine Karşı Kanun Dışı Eylemlerin Önlenmesine İlişkin Sözleşmeye Munzam, Uluslararası Sivil Havacılığa Hizmet Veren Havaalanlarında Kanun Dışı Şiddet Olaylarının Önlenmesine İlişkin Protokolde,

gg. Denizde Seyir Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesine Dair Sözleşmede,

hh. Kıta Sahanelğinde Bulunan Sabit Platformların Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesine Dair Protokolde,

ii. Terörist Bombalamalarının Önlenmesine İlişkin Uluslararası Sözleşmede,

yasaklanan ve suç olarak düzenlenen fiillerdir (*TFÖK md.3*).

Bu kanun kapsamında suç teşkil eden fiilin tanımı ve yaptırımı, kanunun 4.maddesinin 1.fikrasında düzenlenmiştir. Bu hükme göre, “*3 üncü madde kapsamında suç olarak düzenlenen fiillerin gerçekleştirilmesinde tümüyle veya kısmen kullanılması amacıyla veya kullanılacağını bilerek ve isteyerek belli bir fiille ilişkilendirilmeden dahi bir teröriste veya terör örgütlerine fon sağlayan veya toplayan kişi, fiili daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır*”. Bu bağlamda terörizmin finansmanı suçu, 3.maddede yer alan fiillerin işlenmesinde teröriste veya terör örgütüne fon sağlamak veya toplamaktır. Bu suçun oluşması için fonun amaçlanan şekilde bir suçun işlenmesinde kullanılması aranmamakta yalnızca fonun sağlanması veya toplanması yeterli kabul edilmektedir. Suçun kamu görevinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle işlenmesi halinde verilecek ceza yarı oranında artırılır (*TFÖK md.4/2*).

Terörizmin finansmanı suçu 3713 Sayılı Kanunu’nun 8.maddesinde düzenlenmiş olup bu hüküm Kanununun 18.maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır. Böylece terörün finansmanı ile ilgili olarak 6415 sayılı kanun hükümleri uygulanacak olup 3713 sayılı kanunun soruşturma, kovuşturma ve infaza ilişkin hükümleri bu kanunda düzenlenen suç bakımından da uygulanacaktır.

3. Malvarlığının Dondurulması

Terör örgütüne fon sağlayarak veya toplayarak maddi katkı sunan kişi veya kuruluşlar hakkında ‘malvarlığının dondurulması’ yaptırımının uygulanması öngörülmüştür. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi’nin 1267 (1999), 1988 (2011) ve 1989 (2011) sayılı kararlarıyla listelenen kişi, kuruluş veya organizasyonların tasarrufunda bulunan malvarlığının dondurulması kararları, Bakanlar Kurulunun Resmi Gazetede yayımlanan kararıyla gecikmeksizin uygulanır. Alınan kararlar, Dışişleri Bakanlığı tarafından Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyine bildirilir. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararlarına karşı yapılacak başvurular Başkanlık tarafından Dışişleri Bakanlığı aracılığıyla Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyine iletilir (*TFÖK md.5*). Ayrıca yabancı devlet hükümeti tarafından da kişi, kuruluş veya organizasyonun

tasarrufunda bulunan malvarlığının dondurulmasına ilişkin talepte bulunulması halinde de Bakanlar Kurulu tarafından karar verileceği hükmü düzenlenmiştir.

Malvarlığının dondurulmasına ilişkin tedbir, idari bir karara yani Bakanlar Kurulu'nun vereceği bir karara bağlanmıştır. Oysaki; malvarlığının dondurulması bir mülkiyet hakkı sınırlandırılması olup bu sınırlandırmanın Anayasa ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne uygun olarak yapılması gerekir. Malvarlığının dondurulmasına ilişkin karar bir yargı kararı olmamakla birlikte bu kararın verilmesi için öncesinde yapılan araştırmalar da idare tarafından yürütülecektir. Kanunun 8.maddesinde malvarlığının dondurulması kararları hakkında yapılacak mali araştırmaların Bakanlık tarafından yerine getirilmesi öngörülmüş olup yargının iddia süjesi olan savcı da bu aşamada yer almamıştır. Bu karara karşı başvurulacak kanun yolu ve başvuru süresinin malvarlığının dondurulması kararında yer alacağı öngörülmüş ise de (*TFÖK md.11/2*), bu kanun yoluna ilişkin düzenlemeye kanunda yer verilmemiştir. Bu açıklamalar çerçevesinde malvarlığının dondurulması kararının bir yargı kararı olmayıp, yürütmeye ilişkin idari nitelikteki bir araştırmanın neticesinde verilen idari bir karar olduğu söylenebilir.

4. Kararın İcrası ve Denetimi

Yukarıda açıklanan malvarlığının dondurulması kararının yerine getirilmesi, Kanunun 12.maddesinde düzenlenmiştir. Bu düzenlemeye göre, Malvarlığının dondurulması kararı ve bu kararın kaldırılmasına ilişkin karar Resmi Gazetede yayımı ile birlikte hukuki sonuçlarını doğurur (*TFÖK md.12/1*). Bu Kanun hükümlerine göre malvarlığının dondurulması kararlarının yerine getirilmesinden Başkanlık sorumludur (*TFÖK md.12/2*). Hakkında malvarlığının dondurulması kararı verilmiş olanlar, alacak ve borçları ile diğer tüm malvarlığı değerlerini ve bunların dayanağına ilişkin bilgileri; bunlardan alacağı veya borcu olan gerçek ve tüzel kişiler ise alacak veya borcun miktarı ile dayanağına ilişkin bilgileri, malvarlığının dondurulması kararının Resmi Gazetede yayımlandığı tarihten itibaren en geç otuz gün içinde Başkanlığa bildirirler (*TFÖK md.12/3*). Malvarlığının dondurulması kararı, Başkanlığın talebi üzerine 5271 sayılı Kanunun 128. maddesinin üçüncü ile yedinci fıkralarında belirtilen usule uygun olarak gecikmeksizin yerine getirilir (*TFÖK md.12/4*). Malvarlığının dondurulması kararının yerine getirilmesi talebinde bulunulan gerçek ve tüzel kişiler ile kamu kurum ve kuruluşları; nezdinde malvarlığı kaydı bulunup bulunmadığını, bulunuyor ise dondurulan malvarlığına ilişkin bilgileri talep tarihinden itibaren yedi gün içinde Başkanlığa bildirir (*TFÖK md.12/5*). Malvarlığında herhangi bir artış meydana gelmesi halinde, bu artışlar da malvarlığının dondurulması hükümlerine tabidir (*TFÖK md.12/6*). Malvarlığının dondurulması kararının kaldırılmasına ilişkin kararlar, Başkanlık tarafından dördüncü fıkra uyarınca dondurma kararını yerine getiren kişi, kurum veya kuruluşlara bildirilir ve Resmi Gazetede yayımlanır (*TFÖK md.12/7*). Görüldüğü gibi idari nitelikte bir karar olan malvarlığının dondurulması kararının icrası, bu kararın kaldırılmasına ilişkin karar ve bu kararın yerine getirilmesinin usulü de idare tarafından yapılacaktır.

Bu kararın yerine getirilmesinin denetimi kanunun 14.maddesinde düzenlenmiş olup bu hükümde başkanlığın hakkında malvarlığının dondurulmasına karar verilen kişilerin buna uygun

davranıp davranmadığını, dondurulan malvarlığı yönetiminin bu hükümlere uygun olarak yerine getirilip getirilmediğini denetleyeceği düzenlenmiştir.

5. Kararın Yerine Getirilmemesinin Yaptırımı ve Başvuru Yolu Olmaması Sorunu

Kanunda sınırlı sayıda sayılan suçların işlenmesi amacıyla fon sağlayan veya toplayan kişi veya kuruluşlar hakkında verilen malvarlığının dondurulması kararının yerine getirilmemesi halinde bu kişi veya kurumlar hakkında uygulanacak yaptırımın ne olacağı da önemlidir. Kanunu'nun 15.maddesinde yer alan, *“Bu Kanun hükümlerine göre malvarlığının dondurulmasıyla ilgili alınan kararın gereğini yerine getirmeyen veya yerine getirmekte ihmal veya gecikme gösteren kişilere, fiil daha ağır bir cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, altı aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası verilir. Birinci fıkra kapsamında malvarlığının dondurulmasıyla ilgili alınan kararın gereğini yerine getirmeyen kişinin, bir tüzel kişinin organ veya temsilcisi olması veya organ veya temsilcisi olmamakla birlikte, tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde görev üstlenmiş bulunması halinde ayrıca bu tüzel kişiye on bin liradan yüz bin liraya kadar idari para cezası verilir.”* şeklindeki hüküm ile yürütme organı tarafından verilen kararın gereğinin yerine getirilmemesi halinde adli yaptırımın uygulanacağı öngörülmüştür. Bundan daha önemlisi ise, bu karara karşı ilgili kişiye başvuru yolunun tanınmamış olmasıdır. Kanunun genel incelemesinde de başvuru yolunun tanınmamış olmasının eksikliği dikkat çekmektedir.

Yukarıda yer alan açıklamalar çerçevesinde, 6415 Sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun terör örgütlerine veya örgüt üyelerine fon sağlanmasının veya toplanmasının engellenerek mali katkının önlenmesi amaçlanmıştır. Ancak bu karar, bireyin mülkiyet hakkının sınırlandırılmasına ilişkin olmasına rağmen yargı kararı olmayıp idare tarafından verilecek karar olduğu için bu düzenleme Anayasa'ya aykırı niteliktedir.